

Ennek a dokumentációnak nem az a célja, hogy felolvasd. Azért készítettük el, hogy segítségével és a hozzá tartozó diasorozat levetítésével saját előadást állíthass össze *A Da Vinci-kód* című könyvről. A szögletes zárójelek a megjelenítendő [dia sorszámát] jelentik. Szolgálatodhoz sok áldást kívánnak az Apológia Kutatóközpont munkatársai!

Mi az igazság *A Da Vinci-kód* körül?

[02]

Bevezetés

Az elmúlt évek egyik legsikeresebb könyvéről szeretnék beszélni. Műfaja szerint egyszerűen "regény", pontosabban olyan krimi, amely méltán arathat sikert az akciódús thrillerek, az összeesküvéselméletek és misztérium-történetek kedvelői között. Kérdés azonban, hogy egy krimi miért kerül a történészek, művészettörténészek, szabadkőművesek és keresztények figyelmének a keresttüzébe? Miért óvnak sokan ettől a könyvtől? Mások viszont miért istenítik, és miért sürgetik a kereszténység, és ezzel az egész Nyugati világ történelmének újraírását? Mit kezdjen egy XXI. sz-i keresztény azzal a kihívással, amit ez a könyv jelent? Beszéljen róla, vagy elhallgassa? Egyáltalán, elolvashatja-e?

[03]

Rögtön kezdjük az elején: *A Da Vinci-kód* 11. oldalán a könyv szerzője, Dan Brown – többek között – a következő kijelentést tette:

"A műtárgyakról, épületekről, dokumentumokról és titkos szertartásokról szóló, a regényben szereplő ismertetések megfelelnek a valóságnak." (DVK 11. o.)

Ezzel a szerző a regény háttérét illetően meglehetősen kevés teret engedett önmagának, hiszen kijelentette: leírása nem fikció, hanem megfelel a valóságnak. Tényleg így van?

Mielőtt belekezdenék a könyv állításainak ismertetésébe, szeretném megkérdezni, ki olvasta a könyvet?

[04]

Azok számára, akik nem olvasták, vagy túl régen olvasták, röviden összefoglalnám a regény cselekményét.

1. Ami Brown szerint is fikció: a sztori

[05]

A regény egy gyilkossággal kezdődik: Jaques Saunière-t, a Louvre kurátorát meggyilkolják. Mielőtt végleg elvézik, az áldozat titkos kódokat helyez el fekete fényű tollal önmagára, a padlóra, a műalkotásokat borító tárlókra. A francia rendőrség látszólag együttműködésre kéri fel Robert Langdont, a vallásos szimbológia professzorát. Valójában azonban ő az első számú gyanúsított. Langdon a bűncselekmény helyszínén ismerkedik meg a regény főhősnőjével, Sophie Neveu-val aki később elárulja Langdonnak, hogy az áldozat unokája, még ha a Francia Ügyészési Nyomozóhivatal titokfejtőjeként került is először képbe.

[06]

Sophie segítségével Langdon átvágja a rendőrséget, megfejtenek néhány hátrahagyott kódot, végigszámuldanak a fővároson. A hátrahagyott üzenetek a Zürichi Letéti Bank irányába mutatnak, ahol újabb kódfejtések után hozzájutnak egy rózsafa ládikához, amelyet Saunière hagyott hátra, és amely egy titkos rend titkait rejt: a Sion-rendét. A rendőrség körbezárja a bank épületét, de a bankvezér kimenekíti, illetve elrabolja őket. Közben kiderül, hogy a ládika egy cryptexet rejt. Ez egy kettős falú kémcsöves eszköz, ami csak a megfelelő kóddal nyitható ki sérülésmentesen, ellenkező esetben ugyanis a belső kémcső tartalma savval árasztja el a külső kémcsövet, megsemmisítve az abban rejtőző papiruszra írt titkos üzenetet (Leonardo találmánya).

[07]

Fordulatos megmenekülésük után Langdon barátjához, a brit Leigh Teabinghez mennek, aki a Grál szenvedélyes kutatója. A két férfi együtt okosítja tovább Sophie-t azokról a titkokról, amelyeket nagyapja valószínűleg meg akart osztani vele. Szintén itt derül ki a számára, hogy a Grál nem egy kehely, hanem tulajdonképpen Mária Magdolna, aki Jézus "vérét", azaz gyermekét a méhében hordta. A Grál-kutatás tehát tulajdonképpen Mária Magdolna földi maradványai utáni kutatást jelenti. A beszélgetést Saunière gyilkosa zavarja meg, de lefegyverzik. Az épületet körülzáró francia rendőrség elől egy alagsori garázs titkos folyosóján egy magánrepülőterre mennek, és onnan Londonba menekülnek. A repülőgépen sikerrel kinyitják a cryptexet, de kiderül: az egy másikat rejt.

[08]

A londoni menekülés közbeni kódfejtegetés során kiderül, hogy Teabing, a komornyikja és a gyilkos valójában összejártszanak. Teabing először elrabolatja önmagát, később átveri a szerzetest, megöli a komornyikját is – de nem tudja megfejteni a cryptex kódját. Közben Langdon és Sophie rájönnek, a megoldást Newton síremlékénél kell keresniük, ahol már lesben várja őket Teabing. Itt derül ki a főhősök számára, hogy ki Teabing valójában: egy gyilkolni is kész, félőrült Grál-kutató. Újabb izgalmak közepette Langdon úgy nyitja ki a cryptexet, hogy sem Teabing sem Sophie nem veszi észre. Teabingnek a titok utáni őrült vágyakozását kihasználva megmenekülnek. Az utolsó üzenet a Rosslyn-kápolna irányába mutat. Itt Sophie megismerkedik halottnak hitt testvérével és nagyanyjával,

[09]

tehát kiderül, hogy ő maga is Jézus vér szerinti leszármazottja. Langdon azt is megtudja, hogy a Grál nincs Rosslynban. Párizsba visszatérve azonban rájön, hogy hol találja Mária Magdolna földi maradványait: a Louvre üvegpiramisa alatti kis piramisban, és imádatlalt borul le a földi maradványok előtt.

Röviden ennyi a történet, és remélem, nem löttem le minden poént azok előtt, akik alig várják, hogy elolvashassák ezt a könyvet, vagy megnézhesék a belőle készülő filmet.

[10]

2. Az "alternatív történelem"

[11]

Dan Brown könyvében "alternatív történelmet" kínál, de miért? Talán kétségei vannak arra nézve, hogy a történelem megismerhető? A *The Washington Post* 2003. július 20-i számában erről így nyilatkozott:

"...nem vagyok teljesen meggyőződve arról, hogy [a történelem] megismerhetetlen... Olyan korba lépünk... amiben minden tudást megkérdőjelezünk. A múltban a tudást tekintélyek adták tovább; most mi keressük, és fedezzük fel magunknak."¹

Miért kell önmagunknak felfedezni ezt a tudást? Egy másik idézet, szintén a szerzőtől:

[12]

"A történelmet az írott történelem kezdete óta a "győztesek" (a hódító és fennmaradó társadalmak és hitrendszerek) írják. Ennek a megőrkítési módszernek a nyilvánvaló részlehlása ellenére még ma is úgy mérjük egy adott elképzelés "történelmi hitelességét", hogy megvizsgáljuk, milyen mértékben felel meg létező történelmi feljegyzéseinknek. Ma már számos történész hiszi (hozzám hasonlóan), hogy egy adott elképzelés történelmi hitelességének felmérése során legelőször egy sokkal mélyebb kérdést kellene feltennünk magunknak: Mennyire hiteles történelmileg a történelem?"²

[13]

Ha a történelmi feljegyzések alapvetően hiteltelenek, hiszen a győztesek elferdítették azt, akkor milyen források alapján írhat bármit is egy író a történelemről? Dan Brown esetében nem kellett sokáig kutatnunk, hogy rájőjjünk a forrásaira:

1 Idézi A Da Vinci-blöff, 27. o.

2 <http://www.danbrown.com>, idézi A Da Vinci-blöff, 26. o.

- Baigent, Leigh, Lincoln: Az abbé titka – Szent vér, szent Grál (General Press, 2000)
- Picknett, Prince: A templomosok titka (Gold Book, 2005)
- Margaret Starbird: Asszony alabástrom edénnyel (*The Woman With The Alabaster Jar*)

Az első két könyv már magyarul is megjelent, sőt, Az abbé titka jóval megelőzte magyarul is *A Da Vinci-kódot*. Véleményem szerint Starbird könyvére sem kell sokat várnunk, hiszen

"Mindenkori odavan az összeesküvéselméletekért." (DVK 247 oldal)

Ennek a három könyvnek alapján készült az az "alternatív történelem", amelyet Brown a könyvében leír. Két rövid összefoglaló mondat ezzel kapcsolatban, amit Brown a könyvében leír:

"Az a lényeg..., hogy szinte minden hazugság, amit apáink Krisztusról tanítottak nekünk." (DVK 343. o.)

"Jézus és Mária Magdolna házassága történelmi tény." (DVK 356. o.)

Ezek után foglaljuk össze a regényben megbúvó, "alternatív" történelmet!

[14]

Gnosztikus evangéliumokra hivatkozva Brown azt állítja, hogy

- Jézus Krisztus és Mária Magdolna házaspár voltak,
- Jézus Krisztus egyháza vezetésével Mária Magdolnát bízta meg, de végül a férfiak (patriarchális rend) átvette a hatalmat.

[15]

Középkori legendákra hivatkozva Brown azt állítja, hogy

- Mária Magdolna Galliában szülte meg Jézus utódját,
- akinek a leszármazottai beházasodtak a meroving francia királyi házba.

[16]

Baigent-Leigh-Lincoln könyvére és az abból kinövő irodalomra hivatkozva Brown azt állítja, hogy

- a 325-ös niceai zsinat jelentette ki először Jézus istenségét, szoros szavazással,
- ugyanezen zsinat alkalmával Nagy Konstantin császár parancsára átszerkesztik az Újszövetséget,
- a Grál nem szó szerinti kehely, hanem valójában Mária Magdolna méhe,
- Jézus utódai közöttünk élnek.

[17]

A Les Dossiers Secrets-re hivatkozva Brown azt állítja, hogy

- A Sion-rend a templomosok titkos szervezete,
- feladatuk Jézus családfájának és dokumentumainak védelme,
- nagymesterei között található: Leonardo, Newton, Cocteau és még jópár híres ember.

[18]

Látva Dan Brown "alternatív történelmét", az előadásban a sok felmerülő téma közül csak az öt legfontosabbat érdemes érinteni:

- a gnosztikus evangéliumok,
- a niceai zsinat,
- a középkori legendák, köztük a templomosok és a Grál-kutatás,
- Leonardo da Vinci,
- a Sion-rend.

[19]

3. A gnosztikus evangéliumok

[20]

A gnosztikus evangéliumokkal kapcsolatban a következő kérdésekre keresem a választ:

- Mi a gnoszticizmus?
- Melyek a gnosztikus evangéliumok?
- A gnosztikus evangéliumok hiteles források-e Jézus életére vonatkozóan?
- Hiteles történelmi forrásnak tekinthető-e az Újszövetség?

[21]

A **gnoszticizmus** alapvetően egy ókori szellemi irányzatot jelöl. Elsősorban a közel-keleti misztérium-kultuszokat keverte a főként indiai hatás alatt álló pitagoreus filozófiával. A gnoszticizmus ezoterikus irányzat, titkos tanítása csak a beavatottak számára hozzáférhető és érthető. A keresztény fogalmakat és elemeket nem a keresztény értelemben, hanem saját világnézetüknek és céljaiknak megfelelően vették át. Sokfélesége miatt nehéz tanításukat pontosan meghatározni.

A **gnózis** (ismeret) Istentől az emberig mennyei közvetítők hierarchiáján és a titkos szervezetek beavatott mesterein keresztül eljutó titkos tudás. Elképzelése szerint csak a szellemi dolgok jók és tiszták, a fizikaiak gonoszok. Ezért tagadták azt, hogy isteni lehetne vagy maradhatna bármi, aminek köze van a fizikai testhez. Érdeemes ezt összevetni János apostol szavaival, amikor első levelében Jézusról nyilatkozik:

"Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk, azt hirdetjük az élet igéjéről." (1Jn 1:1)

A **gnosztikus megváltás-tan** szerint a titkos (okkult) ismeret birtokába jutás biztosítja az ember számára az üdvösséget, amely azonban csak a kiválasztott beavatottak kicsiny csapatának a lehetősége. Ezt pedig vessük össze Jézus felhívásával:

"Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek." (Mt 11:28)

"Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van." (Jn 3:36)

[22]

Dan Brown állításával ellentétben, miszerint "dokumentumok ezrei léteztek Krisztus életéről", amelyek nem kerültek be a Bibliába, túlzó, és "több mint nyolcvan evangéliumot vettek számításba" az Újszövetség szerkesztésekor³, a Biblián kívüli evangéliumok száma csupán 15-16-ra tehető, és ezek közül is csak öt tekinthető gnosztikusnak. A többi gyermekségevangelium, passiótörténet, vagy zsidókeresztény evangélium.

Az az állítás sem fedi az igazságot, hogy az 1950-es években felfedezett Holt-tengeri tekercsek és a Nag-Hammadi "tekercsek" "mutatják be Krisztus alakját".⁴ Először is, a Holt-tengeri tekercseket 1947-ben fedezték fel, nem az 1950-es években, és egyértelműen bizonyított, hogy nem tartalmaz újszövetségi dokumentumokat. Azután a Nag-Hammadiban talált dokumentumok pedig nem tekercsek, hanem kódexek, amelyek között például Platon: Állam című munkáját is ott találjuk. Ez a felfedezés vajon mennyit árulhat el Krisztus állítólag eltitkolt alakjáról? Nem ésszerűbb-e azt feltételezni, hogy a Nag-Hammadi kódexek egy könyvtárat alkottak? (Vajon mi lenne azoknak a véleménye, akik mondjuk 2000 év múlva kiásnák az Apológia Kutatóközpont könyvtárát, és ott egy halomban megtalálnák a Bhagavad-gítát, a Mormon könyvét, Buddha beszédeit és Jehova Tanú *Új világ* fordítású bibliáját? Milyen következtetésre jutnának a régészek a fenti logikát követve, miben hisznek az Apológia munkatársai?)

További érdekesség, hogy jóval az 1945-ös kopt kódexek felfedezése előtt, 1896-ban Kairó mellett kiásták az ún. Kopt Berlini Kódexet, aminek több közös anyaga van a Nag-Hammadi kódexekkel. Ez utóbbi publikálásáig nem is publikálták a Kopt Berlini Kódexet, amely Mária Magdolna evangéliumát tartalmazza. Hogy a szöveget minél sikeresebben rekonstruálják, együtt adták ki őket *The Nag-Hammadi Library* néven – de a Nag-Hammadi kódexek nem tartalmazzák Mária Magdolna evangéliumát!

³ DVK 247. o.

⁴ DVK 342. o.

Mária Magdolna evangéliumából egyébként összesen négy fejezet maradt fenn, ebből a leghosszabb 24, a legrövidebb 10 igeversből áll. Ha ezt a Bibliával szeretnénk összevetni, ez kb. annyi információt rejt-het, mintha kitépnénk a Bibliából egyetlen lapot. De kaphatnánk-e hiteles információt a kereszténységről egyetlen lap alapján?

[23]

Vessük össze a kanonikus és a gnosztikus evangéliumok keletkezési idejét! Jól látható, hogy a kanonikus evangéliumok a Kr. u. 1. században keletkeztek, még ugyanabban az emberöltőben, amikor Jézus Krisztus a földön járt. Ezzel szemben a gnosztikus evangéliumok csak a második század közepe után keletkeztek, ami azt jelenti, hogy már nem éltek szemtanúk, akik igazolni vagy cáfolni tudták volna a benne leírtakat.

Gondoljunk bele! Ha azt a feladatot kapnánk, hogy írjunk egy magyar forradalomról, vajon az 1956-os forradalmat vagy az 1848-as forradalmat választanánk, ha csak *elsődleges szóbeli* forrásokat használhatnánk fel? Vajon mire támaszkodhatnánk minimum 150 évvel a leírt események után? Alapvetően ez a különbség a gnosztikus és a kanonikus evangéliumok megbízhatósága között.

[24]

Ugyanezt megnézhetjük egy időskálán is. A bal oldali narancssárga négyzet jelöli Jézus Krisztus kereszthalálának és feltámadásának idejét. A tőle jobbra levő narancssárga sáv az Újszövetség könyveinek keletkezési ideje. A gnoszticizmust, a gnosztikus evangéliumokat és a Nag-Hammadi iratok keletkezését és elterjedését a kék csíkok jelölik. A legkorábbra jelölt 150 a második kék négyzet! Úgy érzem, ebben az időtávban már nem beszélhetünk szemtanúkról, és jogos a gyanú, hogy ezek az evangéliumok nem festhetenek hiteles képet Jézus Krisztusról.

[25]

Ezek után vizsgáljuk meg a szövegbizonyítékot Fülöp evangéliumában, amely állítólag dokumentálta alátámasztaná Jézus Krisztus és Mária Magdolna házasságát! A Dan Brown szerinti szövegváltozatban ez egy folyamatos szöveg. Ha azonban megnézzük a ránk maradt, sérült kéziratot, akkor láthatjuk, hogy Fülöp evangéliumának 111-112. verse több helyen is hiányos. Pusztán a szöveg alapján nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy Fülöp evangéliuma szerint Jézus Mária Magdolnának *mijét* csókolta meg. Ez lehetett a szája is, de lehetett a homloka, a keze, vagy akár a füle. Azt is érdemes megjegyezni, hogy a csók jelentése a közel-keleti kultúrákban nem feltétlenül szexuális természetű, a gnosztikusoknál viszont elsősorban a tudás átadásának a cselekménye. Erre példa Jakab apokalipszise, amely szerint Jézus szájon csókolta Jakabot, így adva át a titkos misztériumot!⁵

[26]

Dan Brown szerint:

"Az arameus bármely szakértője elmondhatná önnek, hogy a társ szó akkoriban arát jelentett."
(DVK 357. o.)

A helyzet ezzel szemben az, hogy mind arám, mind más nyelveken a "társ" szó nem feltétlenül jelent arát. Az arámban ugyanúgy létezik kifejezés a menyasszonyra és a feleségre is. Ráadásul a hivatkozott szöveg, Fülöp evangéliuma görög betűkkel írt kopt, azaz egyiptomi nyelven maradt ránk, tehát nem arámi szöveg, sőt, a szaktudósok azt feltételezik, hogy eredetileg görög nyelven íródott.

[27]

Szeretném eloszlatni azt a félreértést is, hogy a gnosztikus evangéliumok anyaga egységes képet alkotna Mária Magdolnáról. Ezek az evangéliumok alapvetően bűnösnek tartják a fizikai világot, és elutasítják azt, a házassággal, a sexualitással és mindennel együtt. Szemléletes példa a szintén Nag-Hammadiban megtalált Tamás evangéliumának utolsó verse:

"Simon Péter mondta nekik: Bárcsak távozna Mária közülünk, mert az asszonyok nem méltóak az életre. Jézus mondta: Ímé, én biztatni fogom őt, hogy férfiúvá teszem; hogy ő is élő szellemmé legyen, amely hozzátok, férfiakhoz hasonlít. Mert minden asszony, aki férfiúvá lesz, be fog menni a mennyek királyságába" (Tamás evangéliuma, 114. vers)⁶

⁵ Lásd A Da Vinci-blöff, 86. o. és a lábjegyzetei!

⁶ Forrás: Jézus rejtett szavai, 83. o.

Mit szűrhetünk le ebből? Nem csak azt, hogy Péter nem volt feminista, de a Tamás evangéliuma Jézusa sem. Tamás evangéliuma nemcsak nem támasztja alá *A Da Vinci-kód* feminizmusát, hanem a női mivoltot az üdvösség akadályának tekinti. Vajon miért teljesen idegen ez a szemlélet a kanonikus evangéliumoktól?

[28]

Csak emlékeztetőül újra nézzük meg, hogy a kanonikus evangéliumok és a gnosztikus evangéliumok mikor keletkeztek! [29] Az időskálán: a bal oldali narancssárga sávok jelzik a kanonikus evangéliumokat, a kék négyzetek és sávok a gnosztikusokat! Vajon melyik lehet hitelesebb forrás az Újszövetségben szereplő Máriákról? Egyáltalán, milyen Máriák szerepelnek az Újszövetségben?

[30]

Az Újszövetség hét Máriát említ meg:

- Jézus anyját,
- Mária Magdolnát (magdalai Máriát),
- betániai Máriát, Márta és Lázár testvérét,
- Jakab anyját,
- Márk anyját,
- a római tanítvány Máriát,
- és Klópás feleségét.

[31]

Mária Magdolna 11-szer szerepel az evangéliumokban, ebből talán a legfontosabb az, hogy ő találkozott először a feltámadt Jézus Krisztussal. (Jn 20). Máriáról a következőket tudhatjuk meg:

- hét ördögöt űzött ki belőle Jézus,
- egyik leghűségesebb követője volt, Galileától keresztaláláig,
- illatos kenetet vásárolt Jézus holttestének megkenéséhez,
- elsőként vette észre az üres sírt,
- elsőként látta meg a feltámadt Jézust.

Nem igaz tehát Dan Brown állítása, hogy a katolikus egyház megpróbálta kiírni Mária Magdolnát az evangéliumokból, és így jóval kisebb lett a szerepe mint az apostoloknak. Ha összevetjük például Taddeus apostollal, akit mindössze két helyen említ a Biblia (Mt 10:3 és Mk 3:18), elmondhatjuk, egyáltalán nem kisebb a szerepe, mint némely apostolnak. Vajon miért ő a feltámadás tanúja, ha mindenképpen háttérbe akarták volna szorítani? Egy későbbi, patriarchális szerkesztés során nem logikusabb lett volna, ha Péter vagy valamelyik másik férfi tanítványa találkozik először a feltámadott Úrral?

[32]

Mária Magdolna primátusáról Brown a Mária Magdolna evangéliuma kapcsán ír:

"És Péter mondá: Valóban egy asszonnyal beszélt a Megváltó anélkül, hogy mi tudtuk volna? Mi nem számítunk, és mindenki őt fogja hallgatni? Jobban szereti őt nálunk? És felelé Lévi: Péter, te mindig indulatos természetű voltál. Látom, most már úgy versengsz ezzel az asszonnyal, mint ellenfeleddel. Ha a Megváltó becsben tartja őt, ki vagy te, hogy megtagadhasd? A Megváltó nagyon jól ismeri őt. És ezért szereti őt jobban, mint bennünket." (DVK 359. o.)

Ez a szöveg nem Péter és Mária Magdolna hatalmi harcáról szól, hanem legfeljebb Péter állítólagos féltékenykedéséről. Ráadásul egy másik apostol, a szintén férfi Lévi feddi meg Pétert, ami szintén logikátlan lenne, ha létezett volna az állítólagos antifeminista összeesküvés.

Végül két okból is említeni kell Brown és forrásai egyik legdurvább ferdítését, miszerint az állítólag patriarchálissá váló egyház csak azért találta ki Mária Magdolnáról, hogy prostituált, mert így akarta lejáratni mint nőt, illetve általában a nőiséget. Egyfelől ugyanis igaz, hogy az evangéliumi szöveg (Lk 7:36-50) nem állítja, hogy az a megtérő prostituált, aki Jézus lábát megkent és a hajával letörölte, azonos a következő mondatokban említett Mária Magdolnával (8:1-3). Másfelől a két nőt először csak Nagy Szent Gergely pápa egyik 591-es prédikációja azonosította, és bár ezt írásmagyarázati szempontból alaptalanul tette, de

nem azért, hogy lejárassa Mária Magdolnát, hanem hogy bemutassa, hogyan lett bűnös nőből erényes, Isten kegyelméből és mentő szeretetéből. Brown *egyetlen* igaz állítása a témában az lehetne, hogy a két nő nem azonos. Az azonosítás eredeti motivációjának félremagyarázásával viszont látszólag igazolni tudta a saját összeesküvéselméletét.

[33]

4. Az Újszövetség és a niceai zsinat

Ezek után lássuk azokat a pontokat, amelyek az Újszövetség kanonizációjával, illetve a niceai zsinattal foglalkoznak. Dan Brown szerint:

[34]

"Mivel Constantinus évszázadokkal halála után változtatta meg Jézus státusát, már dokumentumok ezrei léteztek Krisztus életéről, amelyekben halandó emberként írták meg az életét... Constantinus megrendelt és finanszírozott egy olyan új Bibliát, amely kihagyta azokat az evangéliumokat, amelyek Krisztus emberi vonásait emelték ki, és feldúsította azokat az evangéliumokat, amelyek az istenségét hangsúlyozták." (DVK 341. o.)

Mit állít tehát Dan Brown?

- Konstantin megváltoztatta a Bibliát (az Újszövetséget), és
- Jézus Krisztus istenségéről Konstantin rendelkezett.

Nézzük meg még egyszer az időskálánkat. [35] A skála bal oldalán levő narancssárga négyzet Jézus Krisztus kereszthalálának és feltámadásának idejét jelöli. Kicsit jobbra tőle a narancssárga sáv az Újszövetség könyveinek keletkezését. A jobb oldalon, felül található két kis négyzet a 325-ös niceai zsinatot és a 332-es évet jelöli, amikor Konstantin 50 teljes Bibliát finanszírozott. A kék szín pedig továbbra is a gnosztikus gondolatok elterjedését és dokumentumait jelölik.

Hogy megérthessük, hogyan lett egy könyvvé az Újszövetség, ismerkedjünk meg a kanonizáció fogalmaival és folyamatával.

[36]

A **kánon** egy héber szó átvételéből ered, eredeti jelentése mérőpálca, amit építkezéseken használtak. A teológiában általában megkülönböztetünk két fontos fogalmat: **kanonikus** és **kanonizált**. Kanonikusnak nevezzük azokat az iratokat, amelyekről felismerhető, hogy Isten egyetemes üzenete népe/egyháza számára. Gyakorlatban azt jelenti, hogy bár emberek voltak, akik ezeket a könyveket leírták, mégis felismerhető bennük az, hogy Isten ihlette azokat az embereket, akik ezt leírták. A kanonizált könyv azt jelenti, hogy egy adott jegyzékbe (kánonba) felvették az adott könyvet, azaz az Isten Egyháza felismerte róla, hogy azt Isten ihlette.

Milyen feltételek megléte alapján ítélték kanonikusnak egy könyvet a korai egyházban? A következő kérdésekre keresték a választ:

- Visszavezethető-e az irat egy apostolra vagy tanítványára?
- Használták-e gyülekezeti istentiszteleten?
- Nem áll-e ellentétben az egyházi tanítással?

Voltak olyan iratok, amelyeket egyes gyülekezetek használtak az istentiszteleteiken, de ezek elsősorban levelek voltak. A négy kánoni evangéliumon kívül sohasem merült fel más evangéliumokkal kapcsolatban, hogy kanonikusak lennének. Tehát gnosztikus evangéliumok sosem voltak a kánon részei.

A kanonizáció első mozzanata elolvasható a Bibliában, 2Pt 3:15-16.

"A mi Urunk hosszú túrását pedig üdvösségnek tartásatok, ahogy szeretett testvérünk Pál is megírta – a neki adott bölcsesség szerint –, szinte minden levelében, amikor ezekről szól. Ezekben van néhány nehezen érthető dolog, amelyet a tanulatlanok és az állhatatlanok kiforgatnak, mint más írásokat is a maguk veszére."

Péter tehát úgy hivatkozik Pál apostol leveleire hitbéli kérdéseket illetően, mint más Írásokra, azaz az Ószövetségre. Ez volt az első bibliai utalás a kanonizáció folyamatára.

[37]

Nézzük meg, hogy Konstantin előtt jóval, főként a második században mely iratokból idéztek, illetve melyekre hivatkoztak az ókeresztények:

- Kr. u. 95: Római Kelemen: Mt, Róm, Zsid
- Kr. u. 140: Hermász Pásztor: Jak
- Kr. u. 140: Jusztinosz mártír: Mt, Mk, Lk, Apcs és Fil kivételével Pál gyülekezeti levelei
- Kr. u. 150: Polükarposz: Mt, Lk és Pál gyülekezeti levelei
- Kr. u. 170: Ireneaus: történeti könyvek, Filem kivételével Pál összes levele, Zsid, 1Pt, 1Jn, 2Jn, Júd, Jel

Tehát: 200 előtt nem utaltak, idézték személyek: 2Pt és 3Jn. Ez azért fontos, mert azt bizonyítja, Kr. u. 200 előtt gyakorlatilag két személyes levelet leszámítva, a kanonikus iratok ismertek és elterjedtek voltak a keresztények között.

[38]

Kánonok (jegyzékek) a következők maradtak ránk:

- Kr. u. 140: Markion ellenkánonja,
- Kr. u. 2. sz. 2. fele: Muratori töredék, Zsid, Jak, 1-2Pt kivételével mind szerepel,
- Kr. u. 367: Athanasziosz, mind a 27 könyv szerepel.

Fontos kiemelni Markion antiszemita ellenkánonját, amely egy már meglevő, elismert kánont akart megnyirbálni (csak Pál leveleit és a Lk-ot tartotta volna meg), illetve a Muratori-töredéket, hiszen – 4 könyv kivételével – már a második században a jelenlegi Újszövetség mellett tanúskodik.

A zsinatok viszonylag későn kezdtek a kanonizáció kérdésével foglalkozni:

- Kr. u. 325, Nicea, nem foglalkoztak a kanonizáció kérdésével,
- Kr. u. 363, Laodicea, azokat a könyveket határozták meg, amelyek nem használhatók istentiszteleten,
- Kr. u. 397, Karthágó, mind a 27 könyv,
- Kr. u. 419, Hippó, mind a 27 könyv.

Nem igaz tehát Brown állítása, hogy Konstantin utasítására írtak egy új Bibliát. A Biblia újszövetségi könyvei dokumentálható módon az első században keletkeztek, a második században pedig elterjedtek, jóval azelőtt, hogy Konstantin megszületett volna.

[39]

Nézzük meg, hogy mivel foglalkozott a niceai zsinat, amelynek a megnyitó beszédét Konstantin tartotta! A zsinat fő problémája az volt, hogy eltérés alakult ki a különféle püspökségekben a húsvét időpontjának meghatározásában. A zsinat elsősorban ezzel a kérdéssel foglalkozott. E mellett foglalkozott még Arius tanaival, aki azt állította, hogy Jézus Krisztus nem volt Isten. Őt és néhány követőjét elítélték, és megfogalmazták az ún. niceai hitvallást, amelyben Jézust és az Atyát "egylényegűnek" jelentik ki. A zsinat nem foglalkozott sem a kanonizáció kérdésével, sem a gnoszticizmussal.

[40]

Nézzük meg a másik állítást is, amely szerint Konstantin rendelte volna el a Jézus Krisztus istenségéről szóló tanítást! (A téma meglehetősen nagy, ezért csak a legkorábbi forrásokkal foglalkozom.) Először vizsgáljuk meg, mit mondott Jézus Krisztus önmagáról?

(Jézus mondta:) "Én és az Atya egy vagyunk. Ekkor újra köveket vittek oda a zsidók, hogy megkövezzék. Jézus megszólalt, és ezt mondta nekik: "Sok jó cselekedetet vittem véghez elöttetek az én Atyám nevében: ezek közül melyik cselekedetem miatt köveztetek meg engem?" A

zsidók így feleltek neki: "Nem jó cselekedetért kövezünk meg téged, hanem káromlásért, és azért, hogy te ember létedre Istenné teszed magadat." (Jn 10:30-33)

Mit láthatunk itt? Jézus kijelenti, hogy egy az Atyával. Ha ezt a kijelentést nem értenék, vagy félreértenék, nyilvánvalóvá teszik az értelmét, ha megfigyeljük a zsidó vezetők reakcióját. Egyértelmű, hogy Jézus Istenként jelentette ki önmagát, és a korabeli zsidók így is értették. Ezek után nézzük meg az apostolokat. Legelőször János apostolt, aki így kezdi evangéliumát:

"Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige." (Jn 1:1)

Szintén ebben az evangéliumban találjuk meg Tamás apostol bizonyágtételét. Ragadványneve: hitetlen. Miért is? Nem volt jelen akkor, amikor Jézus megjelent a felházban a 10 apostolnak. (Jn 20:19-23) Hallva a többi apostol bizonyágtételét, kijelentette, csak akkor hajlandó elhinni, hogy feltámadt, ha kezét és oldalát megtapinthatja. Később Jézus újra megjelent, és megadta Tamásnak ezt a lehetőséget. Ekkor Tamás ezt mondta Jézusnak:

"Én Uram és én Istenem!" (Jn 20:28)

Pál apostol esetében nem is tudja az ember, hogy hova kapjon, annyi helyen találunk bizonyítékot. Talán a leghíresebb a Filippi levél második fejezetében található himnusz, ahol Pál kijelenti Jézusról:

"...nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel" (Fil 2:6)

A három apostol egyértelmű tanúságtevője Jézus Krisztus istenségének. Ha azonban az a vád érne, hogy a Bibliából akarnám bizonyítani, amit "meghamisítottak", lássuk a legkorábbi ókeresztény bizonyítékot!

Kr. u. 107-ben Antiochiai Ignácot, Antiochia püspökét, mint a kereszténység egyik legfőbb vezetőjét magához rendelte a császár. Ignác tudta, hogy ez a halálos ítélete, és nem valószínű, hogy vissza fog térni erről az útról. Ekkor hét levelet írt különféle gyülekezeteknek, ahol bizonyítékot tett arról, hogy "Jézus Isten". Életéért cserébe elég lett volna ennyit mondania: "csak vicceltem". Miért nem tette? Esetleg tényleg meg volt győződve róla, Hogy Jézus Isten?

Persze érhet az a vád, hogy elfogultak az ókeresztény dokumentumok, keressünk független forrásokat. Az összes bizonyítékot nem szeretném felsorakoztatni – erről majd a Qumráni Jézus előadás kapcsán esik szó –, csak egyet: ifjabb Pliniusét. Plinius, császári tisztviselő nem tudta, hogy mit tegyen a keresztényekkel, ezért váltott levelet a császárral. Ebben a levelében, Kr. u. 112-ben a következőket írta:

"... [a keresztények] összegyülekeznek, és váltakozva karban énekelnek az istennek hitt Krisztus tiszteletére."

Megdöböntő bizonyíték! Kr. u. 112-ben egy független forrás arról tesz tanúságot, hogy a keresztények Krisztust Istenként tisztelik! Mit mondhatunk tehát? Az Újszövetségben Jézus olyan kijelentést tesz, ami alapján a zsidók meg akarják kövezni, mert Istenné teszi magát. Apostolai bizonyágát teszik, hogy Isten volt. Az egyik legkorábbi ókeresztény forrás szerzője szintén Istennek tartotta Jézust. Sőt egy független, nem hívő tanúságtétel szerint 112-ben a keresztények Istenként tisztelik Krisztust.

Nem igaz tehát Dan Brown állítása, hogy Konstantin változtatta meg Jézus státuszát. Egyháza a megalakulása óta vallja Jézus istenségét.

[41]

5. A középkor: legendák, templomosok és a Grál

Úgy gondolom, hogy itt az idő, hogy magunk mögött hagyjuk az ókort, és átutazzunk a középkorba!

[42]

Dan Brown szerint:

"Mária Magdolna állapotos volt a keresztre feszítés idején. Krisztus meg nem született

magzatának biztonsága érdekében Magdolnának nem volt más választása, mint elmenekülni a Szentföldről. Jézus megbízható nagybátyja, Arimathei József segítségével Mária Magdolna Franciaországba utazott, amelyet akkoriban Galliának neveztek. Itt biztonságos menedékre lelt a zsidó közösségen belül. Itt, francia földön adott életet egy kislánynak, aki a Sára nevet kapta." (DVK 369. o.)

[43]

Az Újszövetség nem ír erről. A korai egyházi dokumentumok sem ismerik ezt a történetet. A keleti hagyományban viszont azt találjuk, hogy Mária Magdolna, Jézus anyjával, Máriával és János apostollal Efézusban telepedett le, és ott is halt meg.

A gallföldi látogatás legendája jóval későbbi, a 9-10. századra tehető. Ráadásul szó sincs Mária Magdolna terhességéről, szüléséről, hanem arról, hogy egy egyiptomi szolgálólánnyal érkezett Galliába. Ráadásul a dél-franciaországi legenda két másik Máriát említ (Jakobi, Salomé), és nem Mária Magdolnát. Dan Brown – pontosabban egyik forrása, Margaret Starbird – tehát még a középkori legendát is saját elképzelése szerint módosította.

[44]

Szeretnék egy másik állítólagos összefüggést bemutatni. Először is tisztázzuk, mi volt az első keresztények egyik legelterjedtebb szimbóluma? A hal. Miért is? A hal görögül: ikthüsz. Ez a korai keresztények egyik hitvallását rejtette: *Jézus Krisztosz Theu Hüiosz Szótér*, azaz "Jézus Krisztus Isten Fia, Megváltó".

A Merovingok egy Merovech nevű, természetfölötti személytől származtatják családjukat. Az ő anyjáról a 7. században azt jegyezték fel, hogy egy nap úszni ment a tengerbe, amikor egy Quotaurus nevű tengeri szörnyel találkozott, és gyermeke (és a Meroving-dinasztia) kettejük nászából eredt.⁷

[45]

Mi következik ebből? Dan Brown szerint a következő:

"Azonban Krisztus leszármazottai csöndesen, rejtőzködve tovább éltek Franciaországban, mígnem az 5. században egy merész lépéssel francia királyi vérral keresztettk a vérvonalat, és létrejött a Meroving-ház néven ismert uralkodóház." (DVK 372. o.)

Komolyan vehetjük-e az állítást, miszerint mindebből az következik, hogy Jézus Krisztus utódai beházasodtak a Merovingok közé?

[46]

Dan Brown a következőket írta le a templomosok kincsével kapcsolatban:

"A szemtanúk beszámolóai a Sangreal-kincsről azt állítják, hogy négy hatalmas ládát töltött meg az anyag. Azokban a ládákban őrizték a "legtisztább iratok" néven ismert dokumentumokat: több ezer oldalnyi, Constantinus ideje előtt keletkezett, hamisítatlan szöveget, amelyet Krisztus első követői jegyeztek le, akik igaz emberként, tanítóként és prófétaként tekintettek rá. A híresztelések szerint a kincs részét képezi a legendás Q-dokumentum is, egy kézirat, amelyről még a Vatikán is elismeri, hogy valószínű a létezése. Állítólag Jézus tanításait tartalmazza, saját kezűleg lejegyezve." (DVK 370-371. o.)

Mielőtt tovább mennénk, egy aprócska megjegyzés: "Q-dokumentum" nem létezik. Ez csupán egy felvilágosodás utáni tudományos hipotézis, amely a szinoptikus evangéliumok (Mt, Mk és Lk) hasonlóságát egy közös forrással (német *Quelle* = forrás) próbálja magyarázni. Ha ennyi igaz "Jézus, s. k." tanításokról szóló híresztelésekről és a vatikáni elismerésről, akkor mennyi lehet igaz a négy ládányi, több ezer oldalnyi szövegről szóló állításokból?

[47]

De nézzük inkább a templomosokat! A **templomosokat** kilenc francia kereszties lovag alapította, 1118-ban "Krisztus Szegény Lovagjai és Salamon Templomának rendje" néven. **Alapfeladatuk** az volt, hogy a Szentföldi zarándokokat védje. Szállásuk Jeruzsálemben, a Templom-hegyen volt, amit Jeruzsálem királyától kaptak meg erre a célra.

⁷ Lásd *A Da Vinci-kód történész szemével*, 143. o.

A rend reguláját (alapszabályát) Szent Bernát fogalmazta meg, és tőlük kapták meg a ciszterci szerzetesek **fehér köpenyét is**. Dan Brown állításával szemben, nem maguknak választották az **egyenlő szárú keresztet** (ami a római kereszt harciasságával szemben a "harmónia és egyensúly" szimbóluma volt), hanem 1147-ben a pápától kapták.

Igaz, hogy vezetőjüket **nagymesternek** hívták, de nincs nyoma semmiféle titkos társaságnak a közeliükben. És az is igaz, hogy Jeruzsálemben **kincs** után kutattak, de az ő remélt kincsük nem iratok, hanem aranykincs volt!

Európába elsősorban azért járogattak vissza, hogy támogatókat találjanak a szentföldi állomásozáshoz. A Török Birodalom terjeszkedése folytán 1291-ben végleg feladták a Szentföldet, a megmaradt templomosok Ciprusra és Európába **vonultak vissza**. A szentföldi kudarcok elvesztették alapvető céljukat, és nemsokára már teljes mértékben banki tevékenységet folytattak.

A lassan felhalmozódó kincsekre szemet vetett IV. (Szép) Fülöp, francia király. Összehangolt támadással, 1307. október 13-án, pénteken a királyság összes templomosát letartóztatták, vagyonukat elkobozták. Tudtad, hogy azóta szerencsétlen péntek 13, a babonások szerint?

Brown állításával ellentétben ezt az akciót nem V. Kelemen pápa hajtotta végre, akiről feljegyezték, hogy megdöbbsent a híreket hallva. Brown tehát a templomosok történetét is átalakította a saját céljai szerint.

[48]

De lépünk tovább! Dan Brown szerint:

"Jézus nem csak házas volt, de apa is... Mária Magdolna volt a megszentelt edény. Ő volt a kehely, amely Jézus Krisztus királyi vérért hordozta. Ő volt a méh, amely világra hozta az utódot, és a szőlőtöke, amelyből a szent gyümölcs szárba szökken... A Sangreal kifejezés a San Grealból vagy Szent Grálból ered. De legősibb formájában másképp választották el a Sangreal szót... Sang Real... A Sang Real szó szerint azt jelenti: királyi vér." (DVK 362-363 o.)

Akkor látogassunk el a Grál-legendák világába!

[49]

A Grál-legendák elsősorban a kelta mitológiából eredeztethetők, de nyomai vannak a germán mitológiában is. Eredetileg egy üstöt jelentett, amelybe beledobva a sebesült és a halott katonákat azok újra erős harcosokká váltak.

A Grál-legendák a 10-12. századra szivárogtak be a keresztény közgondolkodásba. A Szent Grál elsősorban azt a kelyhet jelentette, amelyet Jézus az utolsó vacsora alkalmával használt, másutt azt az edényt, amelyben – a hagyomány szerint – a kereszten kifolyt vért felfogták. Később a Szent Grál fogalmát kiterjesztették a lándzsára, mellyel Jézust keresztülszúrták, kardra meg köre, de alapvetően a Szent Grál az Utolsó vacsorán használt kelyhet jelentette.

Személyre a 15. századtól kezdték alkalmazni, mint arra a személyre, aki Jézust (!) hordozta, azaz Szűz Máriára. A további átalakulásokat azonban a reformáció megjelenése megakasztotta. A Szent Grál már csak a modern korban kerül elő újra.

A Szent Grál kutatása a középkorban tehát nem egy személy földi maradványai utáni kutatás volt, hanem bizonyos tárgyak utáni kutatás. Dan Brown ismét a saját céljainak megfelelően alakította át a Grál-legendákat. Ahogy a francia nyelvet is.

Végül a "királyi vér" franciául helyesen: *le sang royal* (ejtsd: lö szan rojal)!

[50]

6. Leonardo Da Vinci titkai

Ezek után térjünk át azokra a titkokra, amelyeket Leonardo (és nem da Vinci) képei rejtnek.

[51]

Leonardo, az igazi reneszánsz ember megtestesítője, igazi "homo universalis" volt. Sajnos, most nincs idő bővebben kitérni az életére. Történetünkbe úgy került bele, hogy Brown (és a *Le Dossiers Secret*) szerint Leonardo több híres emberhez hasonlóan a Sion-rend nevű titkos szervezet nagymestere volt, és képein is megörökítette kódolt üzenetek formájában azokat a titkokat, amelyeket a rend őrizni hivatott volt. Brown

regényének címe is ebből a feltételezésből adódik. Dan Brown állításával ellentétben azonban Leonardo nem alkotott több száz képet, csupán 17 befejezett műalkotása maradt ránk. Leonardo valóban zseni volt, aki megszállottan kutatta a természetet, és folyton új technikai problémák megoldásán törte a fejét, de nem volt munkafegyelme. Újításai sokszor rosszul sültnek el, nem egyszer kellemetlen helyzetbe hozva őt.

Nem volt eretnek sem, mint Brown állítja. Bár nem volt különösebben vallásos, de vallását soha sem hagyta el. Halálos ágyán hitet tett Jézus mellett és egyházi temetést kért. A korában divatos alkímiába sem bonyolódott bele, sőt kifejezetten elítélte azt az okkultizmussal együtt. Élete során rengeteg kéziratot készített terveiről, gondolatairól, melyekben egyáltalán nem szerepel vallásokkal, új hitrendszerrel, vagy istennővel kapcsolatos feljegyzés.

[52]

A Brown-féle alternatív történelem egyik kulcsfontosságú része Leonardo Utolsó vacsora című képe. Brown szerint:

- a kép az Úrvacsora szereztetését ábrázolja,
- a képen rajta van a Grál, ami nem tárgy, hanem személy,
- Jézus jobbján ülő személy nem János, hanem Mária Magdolna,
- ők egy M-et alkotnak, "a kompozícióból szinte ordít, hogy Jézus és Magdolna egy pár" (DVK 354. o.)

[54]

Dan Brown rosszul értelmezi a képet. Először is a kép – korabeli firenzei szokás szerint – nem a szereztetés, hanem az elárultatást mutatja be. Ezért a Jézus jobbján ülő három személy kulcsfigurája a kompozíciónak: a három viszonyulás Jézushoz. Júdás, aki a kezében pénzeszacskót tart, elárulja; Péter, aki ráveszi Jánost, hogy kérdezze meg, ki az, elhagyja, de visszatér hozzá; és János, aki sohasem hagyja el Jézust. Az sem igaz, hogy Péter mozdulata arra utalna, hogy el akarná vágni az állítólagos Mária Magdolna torkát: egyik kezével megérinti Jánost: "Te, figyelj, kérdezd már meg...!" – a másik, kést tartó kéz is az övé, amint csípőre teszi. Mozdulatában még jobban benne van a meg nem alázkodó, magabiztos Péter.

[55]

Ugyancsak tévedés azt állítani, hogy a Jézus melletti alak valójában nő. János apostolt hagyományosan többnyire szakálltalan, diák-jellegű figurának ábrázolták, kihangsúlyozva ezzel fiatal korát, és Jézushoz való ragaszkodását. Érdekes Leonardo egy másik képével összevetni: Keresztelő Jánossal. De hozhatnánk még más kortárs példát is a fiatal diák típusú János apostolra.

[56]

Valójában a kompozíció középpontja Jézus alakja. Nincs itt semmiféle M vagy V alak, a középső két alak széthajlása arra szolgál, hogy a térhatást fokozza (szintén korabeli divat). Ugyanígy Jézus balján két hármast apostoli csoportot látni, egy kisebb V alakkal. Mit jelentsen ez? Ráadásul a képen tizenhárman vannak. Ha a Jézus jobbján levő személy Mária Magdolna, hol van a tizenkettedik tanítvány?

[57]

Szerencsénkre azonban nem kell feltételezésekre hagyatkoznunk. A mű elkészítéséhez Leonardo vázlatokat készített, ahol meg is nevezte az alakokat. A Jézus jobbján ülő személy tehát: János.

És még valami a sok dolog közül, ami miatt a művészettörténészek megharagudtak Brownra. Leonardónak ez a festménye nem freskó, ahogyan a regényében állította, hanem száraz falra festett tempera. Ez magyarázza a festmény rossz állapotát (jelenleg már szinte egyetlen ecsetvonás sem eredeti), ui. a száraz falról már elkészülte pillanatában elkezdett leperegni a festék. A freskókészítés technikája egészen más: nedves falra, a cementtel vegyes festéket viszik fel, ami sokkal tartósabb, mint Leonardo festménye.

[58]

Leonardo Sziklás Madonnája két példányban készült el, állítása szerint azért, mert az első olyan felháborítóan eretnek volt a korabeli szemnek, hogy újat kellett készítenie. Nem tudom, mennyire látszik a különbség a két képen...

[59]

...mindenesetre van néhány érdekesség Brown állításaival kapcsolatban. A legelső, hogy ez a festmény 195 cm magas és egy kb. 90 kg-os fakeretben van. Nehezen hihető, hogy regénye főhősnője egyszerűen lekapja a

falról, és maga elé helyezi, mint egy pajzsot. A második, hogy Brown összekeveri a képen levő gyermekeket: Keresztelő Jánost, akit többnyire keresztelőkkel ábrázoltak Jézus alakjával. Harmadszor, a képen sem "saskarom", sem "vágó mozdulat" nem látható: a felső egy áldó-óvó anyai kéz mozdulata, amelyet Leonardo a második képen is megismételt, a másik pedig egy mutató ujj. És végül, a második kép elkészítésének sokkal profánabb oka van, mint a ráfestett "eretnekségek". Leonardo – mint általában – nem készült időre a képpel, ezért a megrendelő beperelte. Mivel közben pénzre lett szüksége, a képet eladta másnak. A pert azonban elveszítette, és újra meg kellett festenie a képet emlékezetből, tanítványai segítségével. A második kép ehhez képest nem is lett olyan rossz!

[60]

Leonardo következő festménye, amelyet megvizsgálunk, a Mona Lisa. A történet szempontjából nem túl sok jelentősége van (szemben az Utolsó vacsorával), mégis ez a kép került a könyv címlapjára. Brown állításai a képpel kapcsolatban:

- "A világ legjobban dokumentált tréfája" - lehet, hogy Leonardót ábrázolja női ruhában,
- Se nem női, se nem férfi, hanem mindkettő/vagy egyik sem, azaz androgün,
- Címe Ízisz és Ámon női és férfi istenek (L'isa Amon) anagrammája.

[61]

Dan Brown elméletét nem támasztja alá az a tény, hogy a festő segédjének leltárában ez a kép a La Gioconda nevet viseli. A címet életrajzírója, Vasari adta a képnek, aki szerint a kép egy helybéli selyemkereskedő feleségét ábrázolja, aki valóban létezett. És szintén nem felel meg a valóságnak Brown azon állítása, hogy a képet rejtegették, hiszen már az ő korában is készültek róla másolatok.

[62]

7. Les Dossiers Secrets

[63]

Dan Brown a következőket írja le a Sion-rendről:

"A történelem egy bizonyos dátumának eléréseivel a testvériség megtöri a hallgatást, és végső diadalt arat azzal, hogy a világ tudomására hozza a Sangreal-dokumentumok tartalmát, és közhírré teszi Jézus Krisztus igaz történetét." (DVK 387. o.)

Mit lehet tudni erről a rendről? Igaz-e, hogy 1099-ben alapították? Hitelesek-e a hozzájuk kapcsolódó *Les Dossiers Secrets* dokumentumai?

[64]

Valóban létezett egy Sion-rend nevű szervezet, amelyet azonban nem 1099-ben, hanem 1956. július 20-án jegyeztek be Franciaországban. Ennek a jobboldali szervezetnek a vezetője, Pierre Plantard hamisította a *Les Dossiers Secrets*-t, és az ő egyik embere helyezte el a párizsi Nemzeti Könyvtárban. Plantard szervezetének célja az volt, hogy vezetőjét mint Meroving-leszármazottat a francia trónra juttassa. 1979-ben egy televízióműsorban Plantard templomos szakértőként mutatkozott be, ekkor csapott le a témára a Baigent-Leigh-Lincoln hármas. A *Les Dossiers Secrets* Meroving-családfáját a szerzőhármas összekapcsolta Jézussal, meghirdetve, hogy Jézus leszármazottai közöttünk élnek. Ez már valószínűleg Plantard-nak is sok volt, 1984-ben kilépett a rendből, ami azután csendben felszívódott. A BBC 1996-ban leleplezte a rendet, és kiderítette: ez a 20. század egyik legnagyobb átverése volt.

Jézus utódai közöttünk élnek? Dan Brown szerint igen!

"A modern Sion-rendnek nagy jelentőségű küldetése van... És természetesen nekik kell óvniuk és védelmezniük Krisztus vérvonalát. A királyi Meroving-ház ama néhány tagját, akinek a mi korunkig sikerült fennmaradnia." (DVK 373. o.)

Dan Brown regényében Jézus leszármazottai fiktív személyek. Nem úgy egyik forrásában, *Az abbé titkában*:

"Konkrétan nem ismerünk olyan embert, akire egyszerűen rámutathatnánk, és azt mondhatnánk, hogy ő Jézus egyenes ági leszármazottja... Manapság legalább egy tucat olyan család él... Ezek közé tartozik a Habsburg-Lotaringiai ház, akik jelenleg Lotaringia címzetes hercegei és Jeruzsálem királyai..." *Az abbé titka*, 424 o.

[65]

Vajon mit mondana erre Habsburg Ottó?

[66]

Összefoglalás

[67]

Amit érintettem:

- A gnosztikus evangéliumok. Láttuk, hogy ezek nem támasztják alá Brown elképzeléseit.
- A niceai zsinatot. Láttuk, hogy nem azt történt ott, amit Brown állított.
- Középkori legendákat. Láttuk, hogy ezeket is elferdítve használta fel Brown a könyvében.
- Leonardo képeit. Láttuk, hogy nem találhatóak benne a titkos üzenetek.
- A Sion-rendet. Láttuk, hogy ez egy 20. századi csalás.

[68]

Dan Brown azzal, hogy történelmi tények állította be állításait, fölbosszantott történészeket, vallástörténészeket, művészettörténészeket, szabadkőműveseket, zsidókat és keresztényeket egyaránt. Könyve nyomán újabb könyvek sokasága jelent meg *A Da Vinci-kód* mellett és ellen, illetve tévécsatornák dokumentumfilmjei vizsgálták a témát (*Discovery Channel, National Geographic*). Sőt 2006. május 18-án lesz a könyvből készült film bemutatója Magyarországon. Vajon mi lehet a szerző célja?

[69]

Tanulságok:

- Ne hagyd magad becsapni! – Nézz utána a fellelhető forrásokban, ha ilyen nagy horderejű dolgokkal találkozol!
- Ismerd meg hited alapjait! – Tudd, hogy mit hiszel, és miért!
- Jézusnak van menyasszonya! – Ez az Egyház (ld. Mt 25, Ef 5:21-33)
- Jézusnak van családja! – Akik benne hisznek, azt Isten a gyermekévé fogadja, és Jézus nem szégyelli őket a testvéreinek nevezni (Jn 1:9-13, Zsid 2:11)
- Ismerd meg, hogy mit ír Jézusról a Biblia! Ez a leghitelesebb forrás Jézusról.
- Elolvashatja-e egy keresztény a DaVinci-kódot? Szerintem igen. Olvasd el a regényt, olvasd el az Újszövetséget, és beszélj róla! Tudd, hogy ismerőseid mit és miért gondolnak Jézusról, hogy megoszthasd velük a hitedet!

[70]

Végül az ajánlott keresztény kritikai irodalom egy DVD és egy könyv formájában:

- *A Da Vinci-kód* titkai, V.I.P. ART Kft, Budapest, 2005 (DVD film)
- Olson, Miesel: *A Da Vinci-blöff*, Gold Book, Budapest, 2005